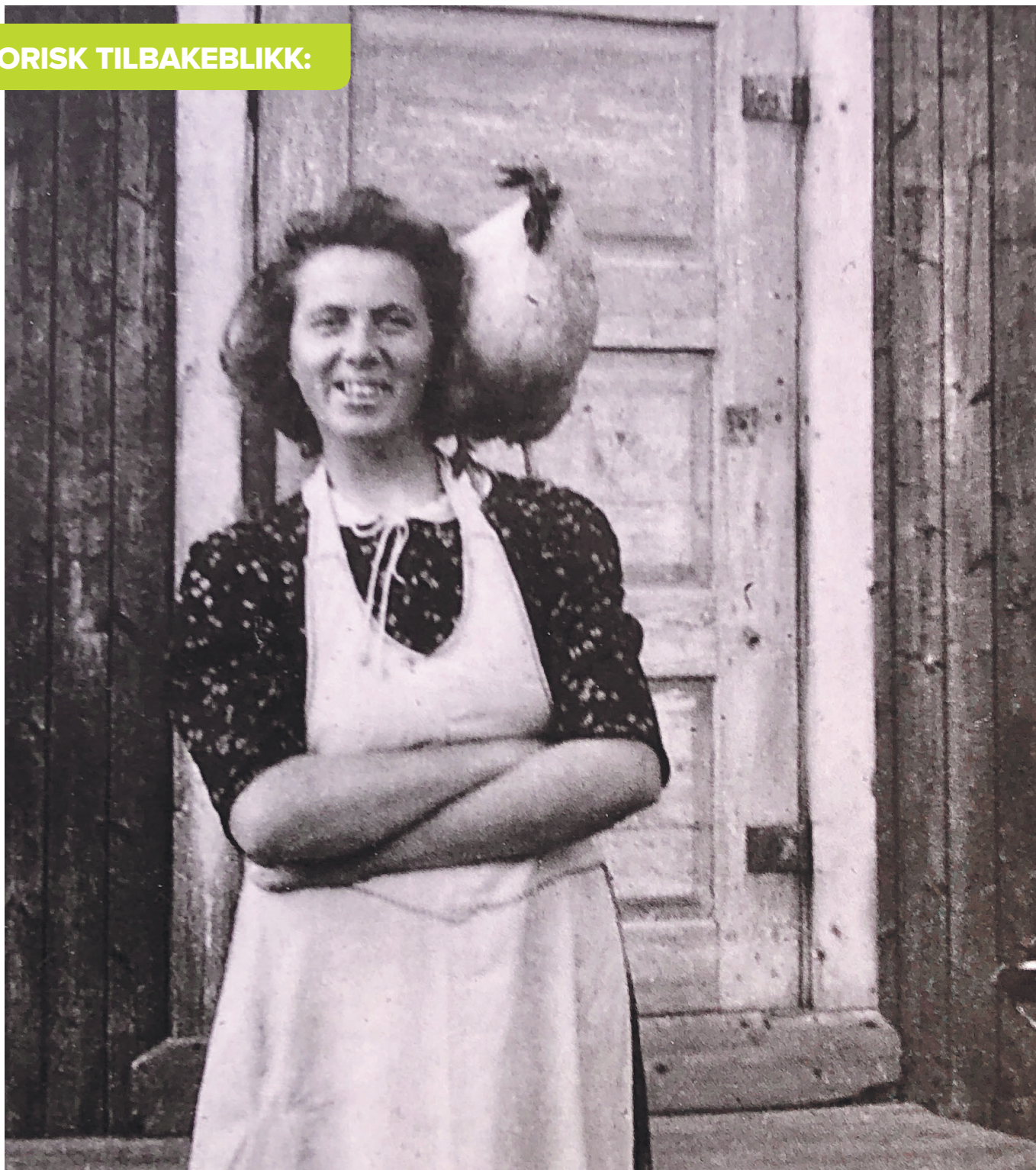

HISTORISK TILBAKEBLIKK:

Siste bomvokter i Skeislia, Solveig Nustad med "vekkerklokka" på skuldra.

Teleløysing i Skeislia, påsken 1937. Vegen har gått i oppløsning og bussen, med ski på taket, sitter fast.

SKEISVEGEN

*En diligence, som på prærien i Amerika, med tre hester i spann foran, trengte bedre veg enn hest og kjerre med pjank!
Den gang tok det seks timer fra Lillehammer til Skei.*

Av Åse Kari Gravråk

Holoa var et kjent landemerke på vegen Sveen-Sanatoriet. Derfra var det 5 km igjen opp til Skei. Vegen gikk like inn til stakittgjerdet og skigarden.

Det antas at seterfolket kjørte med hest og kjerre til setergrenda på Skei i tida før Høifjeldssanatoriet ble bygget i 1876. Sanatoriet måtte ha bedre vei enn kjerrevei for å kunne drive. En diligence, som på prærien i Amerika, med tre hester jevnstids i spann foran, trengte bedre veg enn hest og kjerre med pjank! Det var det som måtte til.

Diligencen skal fram

Året 1880 ble et veiskille, bokstavelig talt. Da gikk 22 setereiere sammen med Sanatoriet om å bygge ny vei, og de fordelte ansvaret. Kjerreveien ble utbedret slik at en diligence kunne frakte passasjerer trygt og komfortabelt fra Victoria hotell på Lillehammer til sanatoriet på Skei. Reisen oppover tok seks timer. Høydepunktet var å passere Aulestad, hadde de flaks kunne de se Bjørnson vinke fra terrassen.

Kostbart å kjøre bil

Årene går. Hester og kjerrer, karjoler og diligencen ferdes opp og ned i Skeislia. En vakker dag dukker den første bilen opp. Biltrafikken øker sakte men sikkert, noe Skeisvegen overhodet ikke er bygget for. Ny kontrakt om ny veg blir opprettet i mars 1920. Nå ble det aktuelt å stenge vegen med bom og kreve bompenger for vegen Sveen-Sanatoriet. Bomavgifta var svært høy i mange år. Åtte kroner pr. bil og 50 øre for motorsykler fra begynnelsen av 1920-åra. Åtte kroner var mye. Den gang betalte veistyret ti kroner dagen for en mann i arbeid med grusing. Med samme forholdet i dag ville det minst ha tilsvart en tusenlapp i bompenger for å kjøre Skeislia.

Uenighet oppstår

Samarbeidet mellom sanatoriet og setereierne var ikke bare fryd og gammen. Uenigheter oppstod etter at trafikken økte og veien ble dårligere. Hvem av de belastet veien mest? I et notat fra 1930 skrev Kristian Waalen som var formann

for veiselskapet Sveen-Sanatoriet bla. at Sanatoriet var ikke enig i at det var deres bilkjøring som hadde "bragt det tidligere veilegeme i miserabel forfatning. Sætereierne trafikk om våren i sneløsningen med tunge læss, især av trevirke på den da opbløtne vei var nok verst for veien. Sætereierne selv benyttet også flittig biler og motorcykler på veien den gang som nu".

Offentlig vei fra 1956

Under krigen mens tyskerne regjerte ble bommen i Skeisvegen fjerna, men når krigen var slutt satte veistyret bommet opp igjen på nytt. Noen år senere, under utbyggingen av høgspenningslinja til Vinstra Kraftselskap fra 1950, røynte det hardt på vegen i Skeislia. Det ble enighet om vilkår og påkostninger på vegen. Kraftlinja var ferdig i 1952. Fire år senere sa Oppland Fylke seg villig til å overta vegen på betingelse av at de fikk 30.000 kroner til utbedring av vegen. Da var allerede veiselskapet Skei-Golå-Feforvegen etablert. Dette selskapet sa seg villig til å overta vegen i Skeislia såfremt de fikk med seg kassabeholdningen.

Siste årsmøte i veiselskapet Sveen-Skei ble holdt 5. mai 1956. Da ble veien overdratt til veiselskapet Skei-Golå-Feforvegen. Kassabeholdningen 1. januar 1956 var på 9.370 kroner. Høsten 1956 overtok Oppland Fylke vegen Sveen-Skei.

Snipp snapp snute, så var den første bommen ute. Men som vi vet lever praksisen med bompenger sitt beste velgående på fjellveier den dag i dag. Og hvis du synes det er dyrt kan du trøste deg med at det var mye verre før...

Kilde: Jarle Bye, Nordfjellet, Setertrakter i Gausdal i endring, 2004

Vegen i Skeislia ved Blindjordslettet, eller Slette i daglig tale. Vinterstid før vegen ble brøytta til bilkjøring - før 1931. Hest etter hest, slede etter slede, lass på lass har pakka ihop vegen til ei renne. Midt i vegen ligger øykjemokka som et belte hele vegen.

Høifjeldssanatoriet i 1920-åra da hovedvegen gikk gjennom anlegget.

